

Pavel Bělobrádek
místopředseda vlády pro vědu, výzkum a inovace

V Praze 24. dubna 2017
Čj.: 11692/2017-OKP

Vyjádření ke zjištění Nejvyššího kontrolního úřadu o údajném pochybení při rozdělování financí na výzkum v letech 2011–2015

Vážený pane prezidente,

dovolte mi zaslat vyjádření k usnesení kolegia Nejvyššího kontrolního Úřadu (dále jen NKÚ) č. 10/V/2017 ze dne 20. března 2017 a tiskové zprávě NKÚ ze dne 3. dubna 2017, ve které je komentován kontrolní závěr z kontrolní akce NKÚ č. 16/19 zaměřené na kontrolu podpory výzkumu, vývoje a inovací, kterou ze státního rozpočtu rozděluje Grantová agentura České republiky (dále jen GA ČR).

V tiskové zprávě ze dne 3. dubna 2017 o výše uvedené kontrolní akci NKÚ je uvedeno, že GA ČR nesměrovala podporu do těch oblastí výzkumu, které mají větší potenciál pro pozdější praktické využití. Dále je ve zprávě uvedeno, že GA ČR nepodporovala ani větší propojení základního a aplikovaného výzkumu.

Konkrétní znění usnesení kolegia NKÚ č. 10/V/2017 ze dne 20. března 2017 mimo jiné uvádí: „GA ČR neplnila povinnost spolupodílet se na zajištění vazby základního výzkumu na další fáze inovačního procesu, která jí byla uložena *Národní politikou výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009–2015*. GA ČR nepodporovala orientovaný základní výzkum, přestože z národních koncepčních dokumentů tato potřeba jednoznačně vyplývá. Cíle již ukončených kontrolovaných projektů byly splněny. Kvalitu dosahovaných výsledků GA ČR souhrnně za poskytnutou podporu nesledovala, celkové dopady podpory tak nebylo

možné vyhodnotit. V kvalitě základního výzkumu Česká republika za evropským průměrem zaostává.“

K některým z uvedených výstupů NKÚ si dovolím vyjádřit zásadní nesouhlas.

Působnost a pravomoc GA ČR je vymezena v ustanovení § 36 zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon“). Tento zákon stanoví práva a povinnosti GA ČR, mezi něž nepatří určovat vědní politiku. GA ČR nepřísluší ani určovat ty oblasti základního výzkumu, které mohou zlepšit využití nových poznatků, neboť každá oblast může potenciálně přinést nové poznatky s bezprostředním využitím pro praxi.

Podstata základního výzkumu je v tom, že jde o poznání jevů a zákonitostí, jež nemají přímý vztah k praxi či aplikacím. Zákon základním výzkumem rozumí experimentální nebo teoretickou práci vykonávanou především za účelem získání nových poznatků o základních principech jevů a pozorovatelných skutečnostech, která není zaměřena na přímé komerční uplatnění nebo využití¹.

GA ČR je organizací určenou k podpoře základního výzkumu, která v rámci schválených skupin grantových projektů nemůže při výběru projektů upřednostňovat některé oblasti výzkumu před jinými. Z uvedeného vyplývá, že není možné vytýkat GA ČR, že nesměřovala podporu do těch oblastí výzkumu, které mají větší potenciál pro pozdější praktické využití, neboť je to v přímém rozporu se zákonnou definicí základního výzkumu a zákonným vymezením pravomocí GA ČR.

V souladu se zákonnou právní úpravou (ustanovení § 3 a § 36 zákona) GA ČR poskytuje podporu základnímu výzkumu v rámci vládou schválených skupin grantových projektů formou financování grantových projektů, ve kterých příjemce cíle a způsoby řešení v základním výzkumu stanovuje sám.

Celková podpora z GA ČR činila dle kapitoly GA ČR státního rozpočtu na účelovou podporu pro příslušný rok celkem 3 573 351 tis. Kč za rok 2015, 3 356 971 tis. Kč za rok 2014, 3 199 153 tis. Kč za rok 2013, 2 920 618 tis. Kč za rok 2012 a 2 367 686 tis. Kč za rok 2011. V letech 2014 a 2015 byly přibližně stejnou měrou podpořeni příjemci ústavy AV ČR a vysoké školy, ostatní skupiny příjemců získaly zanedbatelný podíl prostředků.

¹čl. II. bod 84 nařízení Komise (EU) č. 651/2014 – GBER

Přihlášení grantových projektů GA ČR k prioritám VaVal může probíhat pouze následně na základě získaných výsledků, což GA ČR činí a využívání výsledků základního výzkumu sleduje.

GA ČR sleduje počty i druhy výsledků základního výzkumu jak u jednotlivých projektů, tak v rámci jednotlivých oborů i celkově, protože je povinna následně tyto informace poskytovat v souladu se zákonem do Informačního systému výzkumu, vývoje a inovací (IS VaVal), jehož účelem je mimo jiné hodnotit výsledky výzkumných organizací a výzkumných projektů a poskytovat tyto informace vládě a veřejnosti.

Dále k uvedenému usnesení NKÚ a tiskové zprávě uvádím, že skupiny grantových projektů, na základě kterých GA ČR poskytuje účelovou podporu základnímu výzkumu, podléhají schválení Radou pro výzkum, vývoj a inovace (dále jen „Rada“) a posléze vládou ČR. Jejich schválením vláda a Rada mimo jiné potvrzují soulad se strategickými dokumenty VaVal - Národní politikou výzkumu, vývoje a inovací a Národními prioritami orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.

Tímto vyslovuji zásadní nesouhlas se zjištěním NKÚ o údajném pochybení při rozdělování financí na výzkum v letech 2011–2015.

Děkuji za pochopení

Vážený pan
Ing. Miroslav Kala
Prezident Nejvyššího kontrolního úřadu
Jankovcova 1518/2
170 04 PRAHA 7

Na vědomí:

RNDr. Alice Valkárová, DrSc., předsedkyně Grantové agentury ČR

